

ÖRÖKZÖLD A KÖNYVTÁROS SZEMÉLYISÉGE

Az ideális könyvtáros személyiségről még nem készült átfogó tanulmány. A könyvtáros munka alapos pályatükre sincs még birtokunkban. Nyilvánvaló azonban, hogy a modern értelemben vett könyvtárost munkához, a szer- teágazó könyvtáros szerepek eredményes vállalásához színes, gazdagon differenciált és integrált személyiségre van szükség. Az alábbiakban csupán arra vállalkozunk, hogy a modern követelményeknek megfelelő könyvtáros személyiségének néhány, eddig még nem említett fontos vonására mutassunk rá.

Fotó: Fortepan /
Szalay Zoltán

Ha a könyvtárost nevelőnek tekintjük, akkor munka- körének eredményes ellátásához szüksége van az alábbi tulajdonságokra:

A könyvtárosnak jelentős **személyiségnek** kell lennie. Minél gazdagabb, műveltebb, tájékozottabb, jelleme- sebb, rokonszenvesebb a könyvtáros, annál eredménye- sebben tud dolgozni. Jelentéktelen, „hivatalnok” figurák nem valók könyvtáros munkára.

A könyvtárosban **pedagógiai erósnak** kell lennie, ép- pen úgy, mint a pedagógusban. Érdeklődnie kell minden olvasója iránt.

A könyvtárosnak **jó olvasónak kell lennie**. Élő példát kell mutatnia a magas színvonalú, az elmélyülő, a gazdag és

Fotó: Fortepan /
Album010

értékes szempontú olvasásra. Csak a jó olvasó könyvtáros tud idejében és megfelelően beavatkozni az olvasó életébe, olvasásának irányításába. Csak a jó olvasó könyvtáros tud megfelelő olvasási szempontokat adni olvasójának, ha csak egyetlen mondat is, amikor átnyújtja neki a könyvet.

Csak az ilyen könyvtárost fogadja el és követi szívesen kalauzként az igényes olvasó.

A **megfelelő fedezet elve**: A könyvtáros minden információjának megbízhatónak, vagyis kellő fedezettel rendelkezőnek kell lennie. Olvasója ismeretében tudnia kell, hogy az olvasónak mire van szüksége, mire irányul érdeklődése, s legelőször is ezt az érdeklődést kell kielégítenie. A könyvtáros csak akkor irányíthatja eredményesen olvasója érdeklődését, ha előbb megbízható információval sikerült bizalmát megnyernie. Ha a könyvtáros akár tudatlanságból, akár rosszul értelmezett nevelési hivatástudatból félreinformálja az olvasót, akkor számíthat arra, hogy a becsapott olvasó később vagy nem veszi figyelembe tanácsait, vagy egyáltalán nem fordul hozzá tanácsért.

Ha egy olvasó „izgalmas” könyvet keres, nem szabad nyilvánvalóan nem izgalmas, vagy még csak kevésbé izgalmas könyvet sem ajánlania. Ha valaki a családi élet melegségét bemutató könyvet keres, ne ajánljon olyat, amelynek csak harmadlagosan témája az otthon. És így tovább. Az olvasót nem lehet büntetlenül becsapni. A csaló kereskedőt is elkerülik a vevők. A becsapó könyvtárost talán még inkább az olvasók.

A hatásellenőrzés, vagyis a visszajelentés elve

Ezt az alapelvet erősen be kell építenie magába a könyvtáros-pedagógusnak. Minden intézkedésének eredményét visszajelentéssel kell ellenőriznie. Tudnia kell, hogy az olvasót milyen mértékben elégítette ki a könyv, amit ő ajánlott, megfelelt-e érdeklődésének, s haladt-e, fejlődött-e az olvasó érdeklődése, szükségletrendszere a könyvtáros beavatkozása segítségével. Az a könyvtáros, aki ezt az önellenőrzést nem alkalmazza és nem értékeli ki, olyan, mint az a céllövő, aki sohasem tudja meg, hogy hány pontot ért el lövéseivel, és sohasem látja a céltáblán találatait.

További személyiségvonások

Ha az **extroverzió és introverzió** vonását nézzük, azt kell mondanunk, hogy szerencsésebb könyvtárosi alkat az extroverzív, mint az introverzív. A könyvtáros jobban el tudja látni kötelességeit, ha könnyen kapcsolódik az emberekhez, ha közlékeny, derűs, nem pedig szótlan, visszahúzódó, nehezen kapcsolódó, erősen **introvertált**. A kollektivitás felé-hajlás jobb segítség számára, mint az erős individualizmus.

A könyvtárosnak **türelmesnek** kell lennie. Azok, akik tőle tanácsot kérnek, általában sokkal tájékozatlanabbak az irodalom, a könyvtermés terén, mint ő. Türelemmel kell hát meghallgatnia az olvasók tanácskéréseit és türelemmel kell őket lépésről-lépésre elvezetni az őket valóban kielégítő forrásokhoz. Még fokozottabban vonatkozik ez az olvasó fejlesztésének, érdeklődése irányításának munkájára.

Minél kevésbé neurotizált a könyvtáros, annál jobb. Pszichopaták, pszichotikusok természetesen nem

Fotó: Fortepan /
FSZEK Budapest
Gyűjtemény / Sándor
György

lehetnek jó könyvtárosok. A könyvtárosnak állandóan **lépést kell tartania a könyvterméssel**. Nem maradhat el. Úgy gondoljuk, hogy érdemes külön megemlítenünk a szükséges személyiségvonások között **a le nem zártság**nak, a le nem zárhatóságnak ter-

mészetes elfogadását. Ehhez nagyfokú **rugalmasság** kell. Az állandó felfrissülés, a folytonos, folyamatos tájékozódás szinte szenvedélyig fokozódó szükséglete kell hogy dolgozzék minden könyvtárosban. Csak így tudja azt a szerepét, teljesértékűen ellátni, amely a **kapcsolóközpont** szerepéhez hasonlítható leginkább.

A könyvtárosnak **rendesnek**, rendszeretőnek, pontosnak kell lennie. Példát kell mutatnia a könyvvél való helyes bánásmódra. Ne dobálja a könyveket, ne rakja egymás hegyére-hátára őket úgy, hogy lecsúszhassanak egymásról és így könnyen rongálódhassanak.

A saját könyvtárban való tájékozódás biztonsága is szükséges. A könyvtárosnak tudnia kell, hogy milyen könyvei vannak, s hogy azok hol található meg. A könyvtáros **magatartásával, példájával** is nevel. A könyvtárosnak ügye, sőt: szívügye a kultúra, a társadalom művelődése, s az olvasószolgálat, a közönségnevelés érdekében szívesen veti latba szervezőképességét, kezdeményező erejét, találékonyságát, dinamizmusát. Az érdektelen és passzív ember nem alkalmas könyvtárosnak.¹ ►

¹Harsányi István: A könyvtáros személyisége in Könyvtáros 11 (1961/8) 465-466. p.